

Neusser K. orgonaépítő intézete

Neutitschein, Morvaországban, ajánlja magát templomi orgonák kivételére minden nagyságban, a kúpiók rendszer alkalmazásával, legjobb szerkezetben, legszilárdabb kivitel stb. mellett, és erős hanggal. 333

Árjegyzékek ingyen. Az arany éremmel kitüntetve.

A téli idényre.

Van szerencsém t. nevöm és a n. é. hölgyközönség szíves tudomására juttatni, hogy külföldi főkép párisi czikkeim és p dig a legelegánsabb köpnyűgek, felvetők és toilletek már teljes számban megérkeztek, melyek megtekintésére t. nevömet és a n. é. hölgyközönséget tisztellettjesen felkérem. 297

Kiváló tisztellettjesen
RÓZSAY, Confectioneur
„A francia nőhöz”
Budapest, V., Deák-utca 7. szám.

Számos tekintélyes svájci, német és osztrák orvos, továbbá számos orvosi szaklap ezevő véleménye alapján, a Schaffhausenben lakó Brant Richard gyógyszerész által svájci gyógyszeriparokból készített sv. tel labdacsokat, melyek szerencsés összetételük folytán a nélkül, hogy a test ártalmára volnának, minden esetben, a hot gregne szűrlésével, epe- és nyálkák eltávolítására, az egész emésztőszervek élénkítése, erősítése kell, mint biztos, fájdalom nélkül ható orvosi gyógyszernek legmeglehetőbb ajánlást kapják. 58-60

„Nincs többé tudóbaj.”
A Strauss A.-féle amerikai gyógyfúvónatu mell-pasztillák, melyek számos hírneves orvos által legjobban ajánlatnak: rekedtség, köhögés, nehézség lélegzés és a tüdőnek elnyálkásodása ugymint görcsös köhögés ellen. Ezen pasztillák legrövidebb idő alatt csodával határos sikert idéznek elő, ép úgy felnőtteknél mint gyermekekénél; egyedül hamisítatlan állapotban kaphatók Budapesten Strauss A. vezér-raktárában Rombach-utca 16. sz. 195
Főraktár: **Török József** gyógyszerüzében király-utca 12. sz. és minden jó hírű osztrák és magyarországi gyógyszerüzében. — Egy doboz ára 30 kr. 6 doboz egy forint. Naponkénti szétküldés.

Csak még 13 húzása van a herceg **WINDISCHGRÄTZ**-féle legregibb s legjobb osztrák magán-sorsjegyeknek.
Legközelebbi húzás már december 1-én!
Főnyeremény 21,000 frt.
Eladom ezeket csak 11, hónapontint 5 frtos részletekre.
Azonnal az első részlet befizetése után a sorsjegy a vevő tulajdonába megy át s a december 1-sői húzásnál már minden nyereményre egyedül ő játszik a vett sorsjeggyel. 213
Bank-és váltó-üzlet **LÖRY J.** Budapest, Hatvani utca 17.

Dr. Pattison
köszvény-gyapotja
azonnal enyhíti és gyorsan gyógyítja a 6076
köszvény és csúsz
minden nemét, ugymint: arcz-, mell-, nyak- és fogfájásokat, fej-, kez- és térd-köszvényt, tuzsagagatásokat, hát- és ágyékfájásokat.
70 krajczáros ecset, és 40 krajczáros fűl ecsetek Budapesten Török József gyógyszerüzében a szent lélekhez, király-utca 12., és Gerhardt A. gyógyszerüzében, a fekete kutyához, rózsater 5. Aradon Bokor A. szarházi, Nagyváradon Nyír Gy. gyógyszerüzében, magyar koronához, Pozsonyban Pisztor Dóczy, gyógyszerüzében, a város rákhoz, 170 Mihalik, Temesváron J. Zsuzsanna C. gyógyszerüzében, a smaragd királyhoz.

„Betegbarát”
Az e cím alatt Richard Ipesi kiadományában megjelent rópiant egészségesítő sz. tel betegségi tünetek leküzdésére, betegnek pedig a baj sikeres gyógyítására megbízható tanácsokat nyújt. E könyvet Görögnek Károly cs. kir. szeg. könyvkereskedése (Bécs, I. Ltvántér 6) ingyen és bérmentve küldi meg s így a megrendelőnek nem okoz több kárárt 2 krajczár-nál a levelező lapért. 249

A **Franklin-Társulat** magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4. szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

NEVESSÜNK!
Mulattató naptár
a gyönyörűsége
1882-ki esztendőre.
Megtisztalva
EGY ASZTRÓMÓKUS.
Sok képpel.
XIII. évfolyam.
Ára színes borít. fűzve 40 kr.

Kossuth-naptár
1882-ik évre.
Szerkeszti
HONFI THAMÉR.
XII. évfolyam.

„A Girondiak utolsó percei” (Piloty festménye után) nagy czím, és számos a szöveg közé nyomott képpel.
Ára fűzve 40 kr.

Borászati naptár
1882. évre.
Több szakember közreműködésével szerkesztette
Dr. Nyír Ferenc tanár.
IX. ÉVFOLYAM.
Számos ábrával.
Ára fűzve 80 krajczár

Falusi gazda naptára
1882-ik évre.
A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára szerkeszti
SPORZAN PÁL.
XVIII-ik ÉVFOLYAM
Számos ábrával.
Ára fűzve 80 krajczár.

A németországi gyógyszerészi társulatok által megvizsgált, és kitűnő alkalmaszatúsága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett

Köszvény-vászon

mindenfélé köszvény, csúsz (Rheuma), inszagás, mell-gerince-fájdalmak, keresztcsontfájás (Hexen-chuss), lábköszvény stb. ellen.
Egy csomag ára 1 frt 5 kr., kettős erejű 2 frt 10 kr.
Dr. Hufeland híres orvos gyógyszerészi művelésével készült kiváló készítmény: „Két betegséget van, melyek ellen az orvosi tudomány sikertelenti látszó erős gyógyszerkelettel áll; ezen bajok a fejsz és köszvény.”
Ezeknek gyógyszer a köszvény-vászon által föllelve van. 316

Dr. BURON párisi általános sebtapasza

mindenfélé sebek, **genyedések és daganatok** ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 kr. több. Valódi minőségben Budapesten egyedül csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyógyszerüzében, király-utca 12. sz. — **Dobozokban, Rothschneek ur** gyógyszerüzében. — **Szombathelyen:** Pillich Ferenc ur gyógyszerüzében. — **Mohácson:** Jézovics Károly. — **Kolozsvárt:** Wolff és Hintz gyógyszerészeknél. — **Eger:** Köllner gyógyszerüz. — **Szegeden:** Weigler György és Kovács gyógyszerüz. — **Temesváron:** Jahner és Turczay gyógyszerészek. — **Nagyváradon:** Molnár gyógyszerüz. — **Nyitra:** Tombor Kornél. — **Pécsen:** Pachor. — **Nagy-Szeben:** Schneider. — **Székesfehérvár:** Dieballa Gy. — **Gyöngyösön:** Vozary gyógyszerész. — **Szigetváron:** Ehrenfeld W. — **Miskolcz:** Ujházi gyógyszerüz. — **Pozsony:** Schoffer gyógyszerüz. — **Kassán:** Echwig gyógyszerüz. — **Brassó:** Kugler. — **Arad:** Tones és Társ. — **Oravicza:** Knoblauch gyógyszerüz. — **Belgrád:** Dilber Gy. — **Ujvidék:** Grossinger gyógyszerüz. — **Zágráb:** Mitlbach gyógyszerüz. — **Versetzen:** Bienenrth gyógyszerüz.

5 huzás évenként. **Már december 12-én!** 3% kamat aranyban.

Második húzása a 3%-os, 1881-ik évi, a 100 arany frankos, fejedelmi

szerb sorsjegyeknek.

Évenként öt húzás

január 14, március 14, június 14, augusztus 14 és november 14-én.

Mindenkori főnyeremény franc 100.000 aranyban.

Legkisebb nyeremény 100 franc aranyban.

A nyeremények és kamatok Bécsben, Budapesten, számos vidéki városban, valamint a legtöbb európai fővárosban minden levonás nélkül kifizetnek

A pontos kifizetésért jóttal a szerb fejedelemségi kormány.

A sorsjegy 3%-ot kamatoz aranyban.

Szerb sorsjegyek készpénzre a 46 frt és 50 kr. szelvénykamatért.

Vételjegy

14 havi, csak 3 frtos részlehen fizetve, és 4 frt hátralékért.

A vevő csupán 3 frt lefizetése után már az azonnali és kizárólagos jogot megszerzi a játszásra. 329

A november 12-én történt 1-ső húzásra a 3%-os fejed. szerb sorsjegyeknek a 100.000, 10.000 és 4000 arany frankos főnyeremények a váltóirodánkból eladott sorsjegyekkel lettek megnyerve és a legfigyelmesebben leszámítolva.

Legközelebbi húzások már decz. 12-én, jan. 14-én és márcz. 14-én.

E szerint három húzás a legközelebbi négy hónap alatt.

Csak Bécs, **A „MERCUR”** Ch. Cohn, Wollzeile 10 és 13. Wollzeile 10 és 13.
kiadóhivatalának váltóirodája.

Bizonyított föltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és / egész évre 12 frt / POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: / félévre — 6 • Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: / egész évre 8 frt / félévre — 4 • Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: / egész évre 6 frt / félévre — 3 • KÜLFÖLDI előfizetőkhez a postaiilag meghatározott vitálidő is csatolandó.

49-ik szám 1881. BUDAPEST, DECEMBER 4. XXVIII. évfolyam.

GRÓF KÁLNOKY GUSZTÁV.

HAYMERLE külügyminiszter váratlan halála nem csekély zavarba hozta, nem ugyan a monarchia külügyi politikáját, melynek Andrassy híres kijelentése szerint „kötött marsrutája” van, hanem a döntő köröket, utódjának megválasztása iránt. Hogy nemzetközi érintkezéseink intézésében fönnakadás ne történjék, a külügyminiszteri utód személyében leendő megállapodás idejéig provizóriumról kellett gondoskodni s ez megtörtént és pedig nem épen a bevett alkotmányos formák szerint. A külügyek tényleges vezetésével megbízott **Kállay Béni** osztályfőnök, megbízott a vezetéssel parlamenti felelősség nélkül; viszont a külügyeknek a parlamentek bizottságai, a delegációk előtti képviselével megbízott **Szlávy József** közös pénzügyminiszter, a tényleges vezetésbe való befolyás nélkül. Amaz kapta a hatalmat, ez a felelősséget s e sajátságos állapot tartott azon egész idő alatt, melyben a delegációk üléseket s ha ezeknek véletlenül feleletre kellett volna vonni valakit a külügyi politikáért, bizony nem kis zavarba jöttek volna annak megállapítása fölött, hogy ki legyen az.

jobb keze, diplomáciai szöveget használva: „au fait” van a folyó ügyekben s kiváló mértékben ismeri a most leginkább előtérben álló nemzetközi kérdést, a keletit, minden részleteiben. Egy nagy baja volt azonban, az hogy magyar. S mivel Szlavy is az: az osztrákok nem nézték volna jó szemmel a magyar elem illetén képviseltetését a közös kormányban, noha tulsulyról a hatalmas hadügyminiszterrel szemben még ez esetben se lehetett volna beszélni jogosan. S midőn Kállaynak a magyar delegáció külügyi bizottságában Olaszországra vonatkozólag mondott, különben nem nagy horderejű „nyelvhibája” is az indikrét hírlapok által

nyilvánosságra jutott: azok, kik elleneztek jelöltetését, megragadták az alkalmat s Kállay neve is eltűnt a külügyi pályázók sorából.

Igy maradt meg egyedülinek a gróf Kálnokyé, a szentpétervári nagykövete, kinek jelöltetése iránt Andrassy is, Kállay is megkérleztetve, a legkedvezőbbben nyilatkoztak azon férfi felől, kinek neve az övével együtt hozatott volt kombinációba.

Kálnokyról a világ eddigéig nem sokat tudott. Nagy tehetségére valló tettek nem jelölték diplomatai pályáját. Előnye volt, hogy neve magyar hangzása, születése morva; hogy ki-

GRÓF KÁLNOKY GUSZTÁV.

válóan kedvelt egyéniség az orosz udvarnál, melylyel szemben monarkhiánk részéről a berlini kongresszus után némeli idegenülés maradt fenn, s azt neki szerencsésen sikerült elenyésztetnie.

Ő lett tehát a külügyek vezetésére meghíva, letette az esküt ő felsége kezébe s már mint külügyminiszter ment elbucszni a szentpétervári udvartól, a mi a legkritikább esetekben tanúsított udvariasság jelének tekinthető s mutatja azt, mily nagy súlyt fektet a bécsi udvar a szentpétervári jó indulatára.

Kálnoky Gusztáv gróf régi magyar nemes családból származott, melynek egyik ága e század elején e losztrakosodott (a külügyminiszter nagyatya gr. Kálnoky Henrik, a maga idejében híres generális, morva leányt vett nőül, s Morvaországban telepedett le), s családja a Lajtán túl is, innen is a vagyonosabbak közé tartozik. A jelenlegi külügyminiszter született Lettowitzben, Morvaországban, 1832. decz. 29-ikén, s így még java férfi korát éli. Katonának készült, de már 22 éves korában a diplomáciai pályára tért s előbb a müncheni, majd a berlini követséghez lón besorozva. 1859-ben Londonba ment, mint követ-ségi titkár, hol egy eléggé izgalmas időszak alatt alapos ismereteket igyekezett szerezni a választott pályáján s gyorsan kezdett emelkedni a diplomáciai kar rangfokozataiban.

1871-ben mint rendkívüli követet ideiglenesen a londoni nagykövetség ügyeinek vezetésével bízták meg. Kis időre rendelkezési állapotba helyeztetvén, 1877-ben követnek nevezték ki Koppenhágába a dán udvarhoz.

Midőn a berlini kongresszusi tárgyalások után a viszony Bécs és Szent-Pétervár között kissé meghidegült s báró Langenau szentpétervári osztrák-magyar nagykövet hosszabb szabadságára távozni kényszerült, gróf Kálnoky, ugyanekkor vezérőrnagynak kinevezetvén, rendkívüli misszióban Pétervárra küldetett, hogy az ottani nagykövetség vezetését átvegye.

Államférfiúi tevékenységének ez új és fontos színterén gyorsan tudott szerezni kiváló érdemeket, miért is a múlt év elején valóságos nagykövetté nevezetett ki, egyúttal megnyerve a titkos tanácsosi címet is.

Kálnokynak kezdetben csakugyan nem volt könnyű dolga Szent-Pétervárott. Monarkhiánk keleti politikája, a mily kevéssé elégitette ki a monarkhia népeit, ép oly kevéssé felelt meg Oroszország izlésének. Görbe szemmel nézték állásfoglalásunkat a Balkán-félszigeten. S midőn előbb a montenegrói, majd a görög határkérdés fenyegető szint kezdett ölteni: monarkhiánk nem volt válog attól, hogy vagy háboruba keveredjék, vagy elszigetelve maradjon.

Tehát nem csekély tapintatra volt szükség a pétervári osztrák-magyar nagykövet részéről, hogy külpolitikánk megtartassék abban a békés kerékvágásban, melyben azt Haymerle vezetni kívánta s hogy a berlini szerződés végrehajtása lehetőleg kényszerítő eszközök alkalmazása nélkül biztosíthatassék. Ebben Kálnokynak érdeme van s ez az érdeme az, mely neki a külügyminiszteri székhez kiváltképpen lépésül szolgál.

Kálnokynak külügyminisztersége mintegy hallgatag megerősítéssel szolgál a három császár szövetségének. A benső baráti viszony monarkhiánk és Németország között még Andrássy öröke s az valószínűleg csak nagy érdekeltérések által fogna megzavartatni. De a monarkhiánk és Oroszország közötti viszony nem fekszik oly természetes alapokon és érdekkölcsönösségen, — a barátság inkább csak mesterkelt és kényszerű s a béke fenntartásának nagy és fontos érdekén kívül más azonos érdek vagy épen rokonszenv nem támogatja.

Ez magyarázza meg hát leginkább a külügyminiszteri székre oly ember meghívását, ki az orosz főváros legelőkelőbb, legbefolyosabb személyiségeivel áll baráti viszonyban, kivált pedig Giers-szel, Gorcsakoffnak, a már csak névleges kancellárnak csaknem teljehatalmu segédével.

Nem közönséges tehetségére vall, hogy hivatalos szolgálati uton fokozatosan küzdötté föl magát a magas polczra, melyet elfoglalt. Kitűnő hivatalnok lehet, de hogy államvezető diplomatának nagyszabású-e? — azt még ezután kell bebizonyítania, s erre az osztrák-magyar külügyi hivatal bőven elegendő tért nyújthat neki, mint általában bárkinek, még a leghivatottabbnak is, mert ez az a monarkhia, melynek mind a bel-, mind a külpolitikája a legbonyolultabbak egyike és annál fogva annak vezetése a legnehezebbek közé is sorolható a kerek világon.

BOLYONGÁS KÖZBEN.

I.

Elbolyongtam önfelédten, messze,
Lankás hegyvölgy sűrűjébe veszte;
Czéltaflan járt tétovázó lábam,
Mint az ember e sivár világban...

Meg-megálltam egy-egy tölgynek alján,
Jós kakuknak fecsegését hallván;
Mentem ismét, merre gyík sikamlott,
Nem zavarva nyugton ember-hangok.

Itt a csermely nyugtalan lejtéssel,
Minden esőppje fut s ő még se' vész el;
Látom: mint lesz s mint volt minden hullám,
Mint az ember élte tovamulván.

Tarka szítskötő, párosával,
Egy ponton függ s ismét tovaszárnyal;
Űzi egymást, mintegy összekötve,
Majd szétválnak és talán örökre...

S hol sekélyebb volt a víz folyása,
Átgázoltam, lelve üde pástra,
S rezgő menták simogatva képem:
Elterültem árnyas cser tővében...

II.

Oh mi szép vagy büszke cser!
Mint magaslasz égre fel,
Mint egy tiszta gondolat,
Mely a porban nem marad.

Minden porcikád erő,
Minden ized esont s velő,
Senkinek se' hajtasz térdet
És bár érdes, durva kérged,
Mely alatta ver: szived
Hív, szerető, nem rideg.
Az a sok ezer levél
Mind csak véled, benned él;

Gyökered, mi éltet ad,
Törzsed, lombos koronád,
S ágad, száz bár, összehajlik,
Egybeforrva főtől aljig.
Ha a hűs szellő zizeget,
Vagy ráz dühe fürgetegnek
S nyögve roppan ág bogad:
Más nem véd, védéd magad.
Hogyha, tél borulva rád,
Földre hull lombkoronád;
Főd tavaszi koszorúja
Önmagadól hajt ki újra.

Oh te egy, te szép, te nagy!
Bár erőnek képe vagy,
Nincs erőszak benned semmi,
Sőt védsz, engedsz megpihenni —
Most árnyadban s egykoron
Deszkáid közt nyugoszom...

III.

És tovább vitt völgyi útam —
Fütyöngtetek a rigók:
Főnn a dombon tiri kastély,
Lenn a kisdéd házikók.

A harang szól délebedre,
Szénagyújtó nép pihen,
A falunak néma csöndjét
Nem zavarja senki sem.

Minden oly kihált, oly pusztá,
Egy ital vizet ki ad?
Minden kunyhó-ajtó zárva,
Nem lakik itt senki hát?

Mégis, ott a falu-végen,
Egy tárt ajtó hívogat,
Arra-arra! ott talán még
Nyájas ember szót fogad.

S arra térek, a kerítés
Útam nem szakítja meg;
És belépek vidor kedvvel —
Ah, szívem most is remeg:

Az egyetlen rozzant ágyon
Sáppadt asszonyt látok ott,
Pusztá házban, elhagyatva
Fekszik a szegény — halott...

IV.

Vissza, vissza a szabadba!
Jobb a hó napon izzadva,
Mint a hűslen, bár pihenve,
Egy halottal nézni szembe.

— Itt enyém a messzi távol,
Az egész ég, mosolyával;
Szemem, bármerre tekint szét,
Meg nem sérti nyomor, és ing.

Nyugton legelés a csorda,
Széttérülve, hosszú sorba,
Pásztor-gyermek domb tővében,
Dalol a rét dúis fűvében.

Lám, ő boldog, bárha koldús...
Ah, de hallga, dala oly bús,
S hozza érve, a mit láték,
Ah, mi szomorú a játék!

Kis sirocskát hantolt össze —
Fűz-veszéből a keresztje,
Vad virág a koszorúja
S bús dalát csak fujja, fujja...

«Ejb, mi bú ütött szivedhez,
Mire gondolsz, kit temetgetsz?»
„Gondolok beteg anyámrá,
Gyógyulását oly rég várja..."

Szász BÉLA.

KELE ISTVÁN.

RAJZ A RÉGI RABLÓVILÁGBÓL.

(Folytatás.)

XVI.

Régen kiszabadult már a három ifju, sok-szor váltakoztak a börtön lakói, mikorára a 15 év lejárt s Kele Istvánt és Petit kibocsátották. Tarjáni Marczit nem érte meg. Ő már régen deszkát áru. Rabsága derekán ragály ütött ki a börtönben, sok rabot kiszabadított onnan idő-előtt; Marczit is belehalt.

Kele István haja, mely midőn bekerült, még fénylő fekete volt, öszebe csavarodott, arca megfakodott, megsárgult, az izmos termet megsoványodott, de egyenes maradt.

Az ifjan bekerült Petit se viselte volna ugy meg 20 esztendő, ha fáradság, törődés, baj és veszély között, de szabad levegőn tölthette volna el.

Midőn a várnagy Kele Istvánnak tudtára adta, hogy idejét kitöltötte, s most már szabad ember; a galambász s már megroskadt káplár hátra maradt s szívesen nyújtotta kezét a kiszabadult rabnak:

— No, István, én tudom, nem zárom már rá kendre többször ezt az ajtót, majd engem zárnak már le a koporsóba. Ne adja az isten

hogy más is rázárja. Míg élek, szívesen emlékezem kendre; a lelkem is örült neki, hogy mindig jóra kerte kend a többi.

— Olyan voltam, édes öreg uram, mint a haszontalan rossz pap; jót prédikáltam, de magam nem éltem igazán.

— De másként legyen már, kend is megöregedett már. Adjon az irgalmas isten mindkettőnknek nyugodt vénséget, csöndes, könnyű halált!

— Köszönöm... kívánom.

Ugy zokogva formán mondta a kemény ember ezt a két szót.

Alig birta elereszteni egymás kezét a két öreg.

A börtönépület külső kapujánál, melyen már Petivel együtt lépett ki Kele István, egy fiatal asszony kapta és csókolta meg Kele István kezét.

A most szabadult két rab nagyot nézett, az elöttök egészen idegen nőre.

— Nem ismer, ugy-e, kedves István bátyám! Hogy is ismerhetne? hisz soha sem látott. Én sem láttam ugyan, de én megismertem; másutt is megismertem volna, annyit beszélt róla János bátyám, meg az uram. Szerpi Jánosnak a huga vagyok én, Bakonyi Istvánné. Itt van az uram is, itt van bátyám is, meg az öregebbik uram, Bakonyi János; annak meg Vida Ágnes a felesége, az is itt van. Tudtuk, hogy ma van az István bátyám szabadulása napja, számot tartottunk rá, nehezen is vártuk, oh csak hogy elhozta az irgalmas isten. Eljöttünk mind. Itt vannak mind nem messzire egy háznál, ott van a fia is István bátyámnak, kocsival jött érte. Mindnyájan ott várják, de szívesen várják. Én meg már nem maradhattam, én akartam legelőször meglátni, s hozzájuk vezetni a jó István bácsit. Azt akartam, hogy én tölem hallja meg legelőször István bátyám, hogy mind boldogokká lettünk a nagy szomorúság és sok szenvedés után. Mennyit is szenvedtünk, erre nem gondolnak, sem a miniszterek, sem a kor színvonalán álló humanisták.

Hát ha gondolnak? Csak hogy magasabb pontokról szélesebb, kiterjedtebb, tisztább a látóköri, mint például a megyeház ablakából, vagy a lapos sikon lassacskán haladó eke szarva mellett; csak hogy nem boldogulhatni a mai konfliktus viszonyok közt egyoldalú parasztlöflögással. Kevesebb lenne ám ekkor a depó, nem élhetnének meg, nem szaporodnának el, kivált falukon, nem vándorolnának be ezrivel a teljesen kiélt Lengyelországból, a kik kiélték, s még szomorubb eredménye lenne a népszámlálásnak. De a szeszadó is kevesebbet jövedelmezne az államnak; pedig «lucris bonus odor ex qualibet re». Mindjárt kevesebb finácúra lenne szükség, s hova alkalmaznád ezeknek ezreit? te egyoldalú, szük látkörű paraszt! Vagy tán ezeket is a dologházaidba vinnéd be? Birnál is olyan tágasakat építeni. De még talán majd zsandárira sem lenne szükség; megtenné a régi czivil rendőrség is; s maradnának e részben is ázsiai állapotban.....

Egy kis szalma almon, vagy a börtön kövezetén hált akkorban a rab, subájából, szüréből telt ki derekálja, takaródzója, s a kemény zsiros kalap volt a főalj.

Azért említek csak subát, szűrt, zsiros kalapot, mert nem adott még akkor a mívelt elegans osztály oly nagy kontingenst a tömlőczőknek, mint most.

Ha volt a rabnak, a ki mosson rá: ez elhordta a szennyest, behordta a tisztát, s ha egy kis pálinkát vitt a tömlőczőknek, beadta az a rabnak a tisztájával együtt az élelmiszert, italfelet, sőt némelyik a czedulát is.

Kele Istvánnak volt gond onnan hazulról,

Peti, kit eddig nagy örömeiben észre sem vett, s abban lépett ki a tömlőczőből is; de szegény Petinek apja, anyja még kis gyerek korában elhalt, ő csak bitang módon nevelkedett föl; házaságra még nem gondolt, életmódja mellett nem is gondolhatott, a szeretője meg és az orgazdák, a kikre keresett, a mióta csak felcseperedett, ugy gondolkoztak, hogy vagy jön az ki többet, vagy sem, s ha tettek is érte eleinte valamicskét, régen elfelejtkeztek róla. Ezért mártotta Peti forró zsirba a fehéreműjét, mint azt akkoriban a pástörök s a tanyákon egész esztendőn át kinn lakó béresek is szokták, a drótos tótok maig is teszik. Azt a kis zsirt is, valami jó szívű paraszt gazdasszonytól kérte számára egyik tömlőczőhajú.

A Peti megpillantásán egy kissé megütközött Bakonyi Pistáné, kiszalasztotta a kérdést; hát ez az ember mért jön velünk?

— István bátyámtól akarok elköszönni, cimborája voltam, nem válhatok meg tőle köszönetlen; de még eddig nem juthattam szóhoz, — válaszolta a neki pirult Peti.

— Ha cimborája volt, nem lehet rossz ember, ugy jöjjön be velünk, — hivta a menyecske.

— Csak olyan rossz biz az, mint a cimborája. Hanem jöjj be, Peti! együtt menjünk haza. Peti, mint mindig, most is szó nélkül engedelmessékedett Kele Istvánnak.

Alig tették be lábukat az udvarba, könyező örömmel fogták körül Kele Istvánt a rávárakozók. A fia legutóljára juthatott hozzá. Talán nem is sietett ugy, mint a többi.

A parasztház nagyobbik tiszta szobájába vezették be, melyet a háziak egészen vendégeiknek engedtek át, magok a kisebb szobába vonultak, hogy ne legyenek láb alatt.

(Folytatás a következők.)

GOGOLY VÁSILJEVIC MIKLÓS.

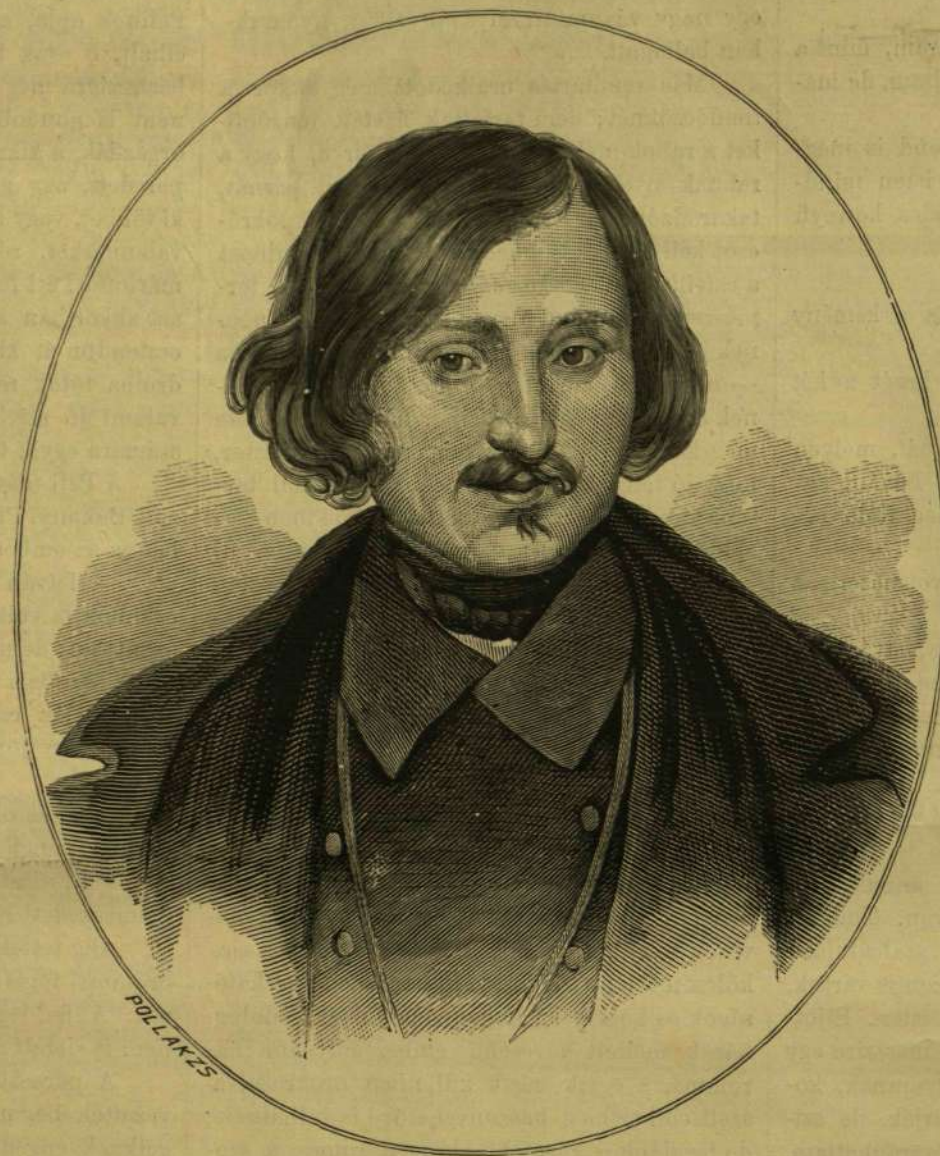
A magyar közönség jól ismeri Gogolyt. Munkáinak nagy része le van fordítva nyelvünkre, «Revizor»-át előadták a nemzeti színházban, a «Meghalt lelkek»-ről sokat tudnak a kritikusok.

Turgenyev és Puskin mellett az orosz írók közül az ő neve a legismertebb a magyar irodalomban.

Gogoly Vasziljevics Miklós mint ember és író az ellentéteket egyesíté magában, lévén benne komikai tehetség tragikus szellemmel párosulva, másokat kacszarja fakasztó, maga iránt pedig a legszigorubb aszkéta, a realis világ művésze, telve idealizmussal. Írói pályája kezdetén megnevezetett mindenként, a végén pedig könyeket facsart mindenki szeméből, a ki látta, hova tévedett a teremő lángelme.

Kis-Oroszország szülőtte; a poltavai kormányzó egyik igénytelen falucskájában, Szovsinczenben pillantotta meg a napvilágot 1809. évi április hó 1-én. Csak két ember-öltő választá el a dnyepri kozákok híres szereplésétől. Nagyatyjában élő krónikájára talált a lefolyt mozgalmas eseményeknek, tudta is az egyes kozák hősök viselt dolgai, akár a miatyánkot. De a szülői ház nem csupán a múlt iránti szeretetet öbreszté föl kebelében, atyja a korral haladó, képzett férfitól lévén, fiába is becsépette a haladás szükségének érzetét. Nyevsiben végezte az iskolákat, ugyanazon városban, mely neki most ez év szeptember 16-án szobrot emelt. Mint tanuló nem árult el nagy hajlamot a tudományok iránt, a vizsgákon inkább csak «átcsuszott»; de azért kedvelte maradt pajtásainak, a kik közt józú adomával, nevetető élezeivel és kedélyes előadásával mindenkor derültséget okozott. De nemcsak a miatt kedvelték társai; az ifjusági színház igazgatója, rendezője, dramaturgja, stb. mind ő belőle telt ki, és bár nem látott vala máskor szindarabokat előadni, mint a szülői háznál, földadatát mégis sikerrel oldotta meg. Valamint az atyai háznál, ugy a liceumban is jobbadán kis-orsos darabok voltak a repertoiron.

Tanuló korában próbálkozott meg a költemények írásával is, melyek társai körében igen tetszettek; e korból való «Hans Kuchelgarten» is, egy romantikus szellemenben írott idyll, melyet annak idejében a kritika annyira ledorongolt, hogy szerzője a nyomtatott példányokat megégette. Iskolas diák korában virágozott a romantizizmus szelében-hosszában; Oroszországban ez időben tündöklött Puskin, — nem csoda tehát, ha az ifjú Gogoly is dus fantáziájától kiszinezett ábrándokkal, mint valami világot fölforgató hős lépett az életbe, merész álmait megvalósítandó, Pétervárra utazott 1829-ben. De Pétervár korántsem nyerte meg eszményi gondolkodásának tetszését, a fiatal idealistának ugyancsak küzdenie kellett a reális élet szükségével, és csakhamar észre vette, hogy hatalmas pártfogók nélkül nem boldogul. 1830-ban mégis csak befurakodott a föld-birtokokat kezelő miniszteriumba, mint íródeák, a hol nem töltött ki egy évet sem, és saját vallomása szerint csak annyit tanult, hogyan kell a papírost «hivatalosan» összezevarni. A munkában szereplő tisztviselő-typusok szintén e korból valók.

GOGOLY VÁSZILYEVICS MIKLÓS.

Már 1829-ben azt írta rokonainak, hogy küldjenek neki Kis-Oroszországra vonatkozó adatokat, mert a kis-oroszok történetét szándékozik megírni. E küldeményeknek köszönik létüket, a «Dikányka faluhoz közel eső majorságon töltött esték» című beszélygyűjteménye. A kis-orosz nép életéből vett rajzai a beszélyei magára vonták Zsukovszkij, Pletnyev és Puskin figyelmét. Pletnyev tanári állást szerzett neki, de a melyet Gogoly csak úgy immel-ámmal töltött be, előadva a tanítványoknak sok mindent, csak magát a tantárgyat nem: az orosz nyelvet és irodalmat.

A «Majorságon töltött esték»-et 1831. végével adta ki, mely beszélygyűjtemény hiven visszatükrözve a kis-orosz nép lelkületét, gondolkodását, babonás hitét, stb., oly nagy sikert aratott, hogy még ez évben második kiadást kellett belőle rendezni a sajtó alá. E beszélygyűjtemény volt nála az átmenet a romantizizmusból a realizmusba; ez szerezte meg írójának a hírnevet és Puskin barátságát is, a melynek oly sokat köszönhetett. Azonban e siker rossz hatást tett Gogoly lelkületére, mert valami nagyzási hóbort szálta meg tőle; nagyon nagyot akart most

ARAB LOVASOK FUTAMODÁS KÖZBEN.

„A BÉKA KIRÁLYNÓ“. —FESZTY ÁRPÁD RAJZA.

már teremteni, valami világra szóló művet, és az «Esték»-et, a melyek álnév alatt jelentek meg, arra sem érdemesítette, hogy igazi nevével viseljék.

Mint mondám, nagy művet akart teremteni; megakarta írni Kis-Oroszország történetét, ezenfelül a középkortörténetét nyolcz kötetben. Egyik vállalatból sem lett semmi, de az elsőnek mégis annyi a haszna, hogy „Bulyba Tárász“-a (megjelent magyarul az «Olcsó könyvtár»-ban 61. füzet), a kis-orosz nép és a kozákság ez epepeája, mely egyttal egyike a legsikerültebb orosz történeti regényeknek, e tanulmányozás kifolyása. Történetírói működése szorosan összefügg egyetemi tanárkodásával. 1834-ben felajánlották neki a kievi egyetemen a középkor történetének tanszékét, segédtanári minőségben, de ő, a 25 éves fiatal ember, visszautasítá

azt, rendes tanárságot követelve magának. Azonban a pétervári egyetemnél már elvállalta a tanár-segédi állást is, és első előadását a középkor történetéből a legfényesebb sikerrel, a hallgatóság elragadtatása és tapsai közt tartotta meg. Többi előadásai már nem feleltek meg a hozzá fűzött várakozásnak, nyíltan elárulták készületlenségét; földrajzi baklövésai pedig olykor-olykor vettek Dumas apó e nem-beli fölfedezéseivel. Még egy szép előadást tartott az arabokról, azt is akkor, mikor eleve értesült, hogy Puskin és Zsukovszkij is jelen lesznek. Végre is lemondott (1835) a tanárságról, balsikereiért a hallgatóságot okozva.

Most már szível-lélekkel fogott hozzá az irodalomhoz. E korból valók «Mirgorodi elbeszélései», köztük a már említett «Bulyba Tárász», továbbá «A régi földesurak», «A köpeny»

(«Olcsó könyvtár» 11-ik füzet), «Az orr», «A kocsis», stb. E beszélyeivel már a reális téren mozog.

Már 1832. évben eltökélte, hogy szindarabot ír, sőt a czim is meg volt már hozzá: «Harmadosztályu Vladimir-rend»; de csak abban maradt az is. «Revizor»-jának eszméjét Puskinnak köszöni, a mit maga is bevall. Története ez. Mikor Puskin a Pugácev-féle lázadás megírásához adatokért járt Orenburgban, megállapodott Nizanij-Novgorodban s tudakozódott egyről másról. Az ottani gubernátor «revizor» sejtett Puskinban és sietett is értesíteni erről orenburgi társát, a ki Puskinnak jó barátja volt, és így mindketten jóízűt nevettek naiv sorain. Ugyancsak Puskin mondotta el Gogoly-nak, hogy egy kis városkában valaki magát «revizornak» adta ki és ugyancsak megkopasztotta

ALGIRBÓL. — POSTAKOCSI TALÁLKOZÁSA EGY KARAVÁNNAL.

és sütemény-árusok jártak a sorok közt, kiabálva, kínálva áruikat. Olykor a felső emeletéken a tömeg torzalkodásától egy-egy kő levált a régi épületből, s emelétről emeletre gurult, jalkialások, lökdösődések közben, mintha omlólébel volna a cirkszusz; s a lépcsőzeteken olyan volt a mozgás, mintha dühöngő tenger ostromolná a szirtet; mert ennél az izgékony, tulcsapongó népnél az okozat sohasem felel meg az oknak, melyet a képzelődés, a szertelenre hajlás mindig megnagyit. Így benépesítve és megleve nitve, a rom új életre látzott ébredni s elveszté magyarázó kalauzra emlékeztető régiségi jelleget. Ez az annyira tiszta ég, ez az ezüst-párjú nap, ez a latinus hangzás, melyet a provencai nyelvjárást megtartott, — azok a testtartások egy boltzat alatt, a mozdulatlan állások, melyeknek a lég rezgése ókori, csaknem szobrászati színezetet kölcsönzött, a helyi arcjelleg, ezek az érem-fejekhez hasonló metszésű arczok, rövid, egyenes orrok, széles, borotvált képek, Roumestan kihajló álla — mindez, hozzávéve még a tehének bögéjét, mely a földalatti kretrecekéből hangzott elő, a honnan hajdan az oroszlanokat és elefántokat eresztették ki bi-

NUMA ROUMESTAN. — NÉZZETEK ODA FÖL! MONDÁ EGYSZERRE ROUMESTAN.

rokra — tökéletes tette egy római látvány képét. S midőn a homoktól sárgálló, üres köröndre megnyilt a pódium rostélylyal elzáró nagy fekete szája, azt lehetett volna hinni, hogy mindjárt vadállatok rohannak elő a díjnyertes barmok és emberek békés, falusias kormenete helyett.

Most a fölkantározott, kézen vezetett ösvéren volt a sor, melyek pazar provencai gyékényfonatokkal voltak borítva, magasan hordták ezüstesengetyűkkel, bóbítással, sallangokkal, bojtokkal fölcifrázott apró, szikár fejeket, s nem jédtek meg a hátukon álló hajcsáros süvöltő, eserdülő, kacskaringós, kigyózó ostorpatogtatásaitól. A tömegben mindenik falu megismerte a maga koszorúsait, s fenszová lejezte: «Ehol a cavallionik... Ehol a maussaneiak...» De más nem is igen nézett rájuk, legföllebb egy-két vidékbeliök. Csak a városi tanács emelvényét nézte mindenki, melyet egy percz óta egész rakás ember árasztott el, a kik Numa üdvözlésére jöttek; ismerősök, felek, régi iskolás pajtások, a kik mind büszkéek voltak a nagy férfival való összeköttetésükre, melyet itt ezen az állványon, világ szeme előtt mutogathattak. Szakadatlanul váltotta föl egyik ár a másikat. Voltak közt öregok, fiatalok, fa-

lusi nemesek, kalaptól harisnyáig csupa szűrőkben, százarúcu ünneplő kabátjaikba öltözött műhely-vezetők, gazdag bérlők Aps határából, kerék ujjas-mellényeikben, egy saint-clusi révész vastag fegyencz-sipkáját ujjai közt csavargatva. Valamennyi az arcán viselve a délszak jellegét, akár szeméig borította is az az olajfa színű szakáll, melyet a keleti arcszín halvány-sága még feketébbé tesz, akár ó-franciaján simára volt is borotválva kurta, vöröslő, izdad-ság-kiverte nyakkal, mint az égetett vászonkor-sók, fekete, lángoló, kidülledő szemekkel, bizalmas, tegező taglejtésekkel.

S hogy fogadta őket Roumestan, vagyon vagy származás különbsége nélkül, egyaránt tularadó szívességgel; mindenkinek tudott valami lekötetést mondani, valamit igérni: pártfogást, hivatalt vagy üzletet.

Egyszerre, egy sajátos zene hangzott fel az arenából, egy tilinkó hangja, melyre Numa meglepetve ugrott fel; míg a tömeg zsi-vaja zugott: «Valmajour, Valmajour!»

Valmajour a Provence első tilinkósa, ki az előző napi versenyben nyertes lett s most ide jött, legszebb dalaival üdvözlöni Roumes-

sárga mellények tarka vegyülvékével; a tamburin pörgésére a kusza tömeg sorba állott, csoportokba oszladozott, feszes lábbal, összefogott kézzel. Egy tilinkó-futam hullámzásba hozta az egész cirzusz, s a farandole egy Barbantane-ból, a híres tánczosok hazájából való zászlás legény vezetése alatt lassan megindult, kibotva gyüriut, elletjve perdülő tánczát, s ruhasuhogás és kebelpihéges zürzavaros lármájával töltve meg a vomitorium óriási öblét, a melybe lassan-lassan beözönlött. Valmajour nyugodt lépéssel ment utána, menés közben hátra-hátravetve lábával a tamburint s egyre erősebben játszott, mialatt az arena sűrű embergomolya, melyet már félig elárasztott az estszürkület hamvas-kék árnya, arany- és ezüstesevéként legombolyodott.

— Nézzetek oda föl! mondá egyszerre Roumestan.

A tánczmenet feje bukkant épen föl az első emelet boltívei közt, míg a tamburinos és az utolsó tánczosok még a cirkszusz homokján tiptektek. Utközben akaratlanul is csatlakoztak a farandolehoz azok, a kiket a rhytmus magával ragadott. S ki állhatott volna ellent a proven-

ceiak közül a Valmajour búbajos tilinkójának? Danáját, melyet a tamburin pengése erősített és kiemelt, hallani lehetett valamennyi emele-ten; áthatott az a kivásott rácosok és szelelő lyukakon, tulzengve a tömeg lármáját, kiáltá-sait. S a farandole ment — fölebb-fölebb, elérte a legfelső folyosókat, melyeket a nap még rőt világossággal szegélyezett. A könnyedén szökellő tánczok végtelen sora most ottfenn, a juliusi délután végének meleg rezgő levegőjében a magas párkányzatra finom árnyak lán-czolátát veté, meglevenitve mintegy a régi követön ama bevésett csoportozatok egyikét, melyek a templomok korhadózó homlokzatain körülfutnak. Lent a kiürlött emelvényen a jó Numa azt kérdé nejtől mialatt vállalra terített egy könnyű csipkekendőt:

— Hát ez szép-e?.. Szép?

— Nagyon szép, — viszonzá a párisi nő, ezuttal művészi természetének legmélyéig lévően áthatva.

S Aps nagy fia büszkébbnek látszott lenni erre a dicséretre, mint az összes lármás kitüntetésre, melylyel két óra óta elkábítótták.

(Folytatás következik.)

ÉSZAK-AFRIKÁBÓL.

A mór lovas katonák. Karavánok és postakocsik a sivatagban. Közbitonáság. Mór betyárok.

A francia hadjárát Afrika északi részein regényes részletekkel van tarkázva. Algír és Tunisz ellenlő törzseinek nagy része meg nomád nép, mely nem képes ugyan nagy csatákat vívni, de a guerilla harcokban mérhetetlen sivatagjai védik az ellenség elől. Ez a legjobb szövetségünk és csatározásokban, no meg az arab ló, ez a nemes állat, mely valódi harci erőt képvisel s melynek gyorsasága s eszes mozdulatai könnyebbé teszik a mórok villám-szerű mozdulatait.

Arab ló nélkül képzelnünk nem lehet. Ez főbűszkesége, regében a ló játssa a főszerepet. Vallásos hite azt tanítja, hogy Allah a lovat a déli szélből alkotta «szentei díszere és ellenei lealázására» s ezért tud az repülni szárny nélkül s ezért van az, hogy a legnemesebb arab paripa Allah választott népének öröksége. Midőn isten Ádámnak az állatokat bemutatta s választásra hívta fel őt, Ádám a lovat választotta s Allah ezt mondá neki: «Beesületet választottad és gyermekeid szerencsését.»

S valóban a mérhetetlen pusztaságban az arab ló megbecsülhetlen kincs. Mjnttha nem is oktalán állat volna, oly értelmes. Élesen hall s finom érzékű, nagy emlékező tehetségű, fölötte bátor, tanulékony s kutyahűségű gazdájához. Ha lovagja leesi, megáll s nyarit, ha gazdája elalszik a hátán és ellenség közeleg, intőleg nyarit, míg ha gyermek alszik rajta, meg sem mozdul. Játssza szökél, tigris fürgeségével ügyesen ágaskodik vagy enyelgő tartással sajátóságosan prüsszkölve közel gazdája felé s terdet hajt előtte, a nélkül, hogy a cirkszuszlovakat kinzó ostorra lett volna szüksége. Háboruban maga az állat is részt vesz a küzdelemben, nem ritkán harap és rugs megsebzett gazdáját erővel vonja ki a veszedelemből.

Ily nemes állat segítségével az arab lovasok guerilla harca valóban rege-szerű s a középkori lovagjátékokra emlékeztető tünemény. Festői fehér burnuszba öltözködve messziről száguld egy-egy lovas az ellenség elé, villámként csap reá s azután ismét oly gyorsan tűnik el. Még tömeges harcokban is inkább lovagjáték a küzdelem s a harci modor — mint egyik képünk mutatja — festői érdekes részleteket tüntet föl.

Az algiri arab törzsek életéből ezuttal még két képet mutatunk be, mindkettőt a tartomány déli részéből, hol európai ember ritkábban fordul meg s a népelet sokkal tisztábban mutatkozik, mint a tengerparton Algír, Konstantine s más nagy városok közelében.

Az egyik kép egy vándortörzset ábrázol. A régi patriarkhális élet van megtestesítve itt. A törzs kiváló férfi tagjai, kik egyedül hordanak fegyvereket, lóháton ülnek, míg a nőknek nemcsak gyalog kell menniök, de a kisdedeket is viszik hátukon s kezökben apróbb házi butorokat. A sátrakat és nagyobb csomagokat az egy-pupu tevék hátra hőkik, a kisebb csomagokat öszvérek szállítják. Élénké teszi a képet a karavánal menő juhok tömege, melyekre rendszeren a fiatalok vigyáznak fel. Több százra menő tömeg vándorol így egyik helyről a másikra, legelőt keresve; egy kis patak partján vagy a sivatagban talált oaszisban gyorsan felütik sátraikat, s ott tanyáznak, míg az idő kedvező, azután ismét tovább vándorolnak, mint Ábrahám és utódai. A vándorlás nem oly kényelmes e lakatlan homokpusztákon, mint a mi vándorcigányainké s nem csoda, hogy — különösen a vízhiány miatt — csaknem minden karaván utját elhullott állatok csontjai jelölik meg. Az érdekes vándorlás, melyet képünk bemutatunk, nem képeleti dolog. Egy francia utazó vázlata után készült, ki Konstantineből dél felé a tuniszi határszélén fekvő Tebessa városba utazott, hol sok nevezetes római régiség van. A képen látható a nyolcz lovas fogatu nagy postakocsi is, mely az európaiak rendszeres szállító-eszköze a lakatlanabb s még vasuti vonallal össze nem kötött vidéken s a meleg nyári hónapok kivételével minden héten rendszeren közlekedik.

A posta-kocsi közlekedése Algírban — a forradalmi időszakokat kivéve — egészen biztos.

Régebben Algír és szomszéd tartományai a tengeri kalózok főszékelyei voltak, s ennek következtében a rabló életmód is nagyon erős gyökereket vert a muzulmán lakosságnál. Ma már inkább csak a Marokkó állam felé eső Oran kerületben található szervezett rablóbandák, melyek az utasokat s különösen a fegyvertelen zsidókat és vásárra menő karavánokat támadják meg. Annál gyakoribbak azonban a tolvajok s különösen a juhokat és lovakat ellopnói némileg erőnyernek tartják. Egy ily merész lótolvaj ábrázol egyik képünk. Sötét arcbőre és öltözete emlékeztet csak rá, hogy idegen országból való, életmódja különben csaknem ugyanaz, mint a mi «szegény legényeinké»-é volt a múlt évtizedekben.

A DEBRECZENI ZSINATBÓL.

Hála isten kész a kosár! Szép finom, hajlós fehér \$\$\$-ok szilárd bordákra és gerinczre ügyes kézzel fonva. Budapest metélte, Patak hántotta, Komárom egyengette, Erdély fonta, Debreczen fogta, s most azt mondja:

Hála isten kész a kosár!

Csinos, és azon kívül öblös.

Már eddig is mennyi minden van benne. Egy egész perrendtartás; egy halom középiskola, a népiszkolai intézmények egész legiója, egy erczlábu konvent, és egy kimeríthetetlen mélységű domesztika...

Egy tisztos javabéli hajadon stafírunja

ALGIRBÓL. — MÓR BETYÁR.

(hogy érthető magyarsággal szóljak), a ki eddig végezte ithon a szennyes munka nagy részét, ásózott, kapált, öntözött, söpört, takarított, szennyest mosott, néha néha csatározott, ottantottan patvarkodott, ha megharagították beült a sutba és duzzogott, vagy — mint szegény Kákay Aranyos, t. i. az I. mondaná — buszoltárokat énekelte, de — és ezt még I. Kákay is kénytelen volna megvallani — csavajda vagy szerető-tartó nem volt soha, bért soha nem kapott, maga táplálta, maga ruházta magát, gazdája máig sem tudja miből.

Most karjára veszi a kosarat, fejére netz-fejkötőt tűz \$\$\$-ból horgolva, és tükörbe néz.

Olyan furesza, hogy van még neki — fejkötője.

Igen, nemzetes ifjasszony. Kégynek fejkötője van. A jámbor gazda ha megharagszik, most már tudja, hol kell kegyedet megkapni, hogy a sutba ne szaladhasson buszoltárokat énekelni.

És ez az egész fejkötő — akarom mondani kosár, micsoda büvös gyorsasággal készült három hét alatt.

Országos és monumentalis szónoklatok, megannyi májusi permeteg, halk szellők fuvalmaival, melyekre a karzati narciszok csendesen hajtogatják tündöklő pártáikat, — közben-közben záporok és szirogy és futó jégesök, szűz és vadbeszédök, helyén és haza szónoklatok, módosítványok mint a szekeresezés, sőt még rettenetes «dall» logikazavaró riadási is.....

Könyű az országházban, ott senki sem figyel az emberre.

De itt a debreczeni szuperintendenciának nagytermében, melynek még karzatai is sugárzanak és ragyognak;

itt, hol buffet sincs, hová ember menekülhetne, tehát az ülés átálában, mint egyéneiben permanens;

itt, hol minden szem mint egy tőr van szegezve a kis bástortalanra;

itt, hol minden ember egy-egy kimagasló (t. i. a maga vidéken, a hol mindenki tudja, «minő féliten a vén esperes»).

itt, a hol a ki nem magaslók még nagyobb érdeklődést keltene, mint a kimagaslók;

itt, a hol főurak és gentry hagyományos kötelezettségeik komoly tudatával figyelnek;

itt, hol minden szót megragad nem Klió, hanem a tizedik, a névtelen muzsa is, mely epigrammokkal szokott fölvidézni;

itt sokkal félelmesebb az «eláll». De azért nem jődünk meg tőle.

Pedig bizony nem egyszer maga a szónok is azon a ponton áll, hogy eláll.

Kivált az atyák.

Azt hinné az ember, hogy az atyák tul-tesznek a világi renden, hiszen ők folytonos gyakorlatában vannak a beszédnek. Igen ám; csakhogy az atyák hozzá vannak szokva, hogy ott, a hol ők beszélnek, nincs semmi ellenmondás, sem társalgó zaj, piszógés; nincs még csak derűltség sem, a mi az atyákat mind kihozta sodrúkból, míg Csider Károly vagy Véghelyi Dezső oda se néz az ilyen maliciózus kavicsnak. Antal Gábor zig mint egy Niagara. Ritoók és Szász Béla minden szava egy kalapácsütés a szeg fejére. György Endre a ház mélyéből mint egy völgyi csermely halkan árasztja érveit; az ellenkező oldalon az agg Kántor Sámuel szól ritkán, de súlylál, mely meggyőződéssel s értelmén magyar beszéddel. Középen a zsinat aranyláncos ifja próbálgatja szárnyait, melyek még kinöhetnek nagyra. Mellette vagy előtte a zsinat (rút rágalommal) bevallott intrikus, a legártatlanabb mindazon Kaszszandrák közül, kiket a hétvár országa szült. Akármit mond, viszájára veszszük. Ha ő mondja: «nit blazen», mi rámondjuk: «csak azért is fujjad».

A két Ujfalusi, az agg Veszpremi Gáspár, gróf Ráday és br. Vay Béla az előtérben ülnek. A baloldali legtávolabb szeglet a szemléldésre legkedvezőbb pont. Egészen póknak való. Itt ül — mikor ül — állandóan a zsinat rossznyelvűje; ritkán szól, de megbánja a ki után szól. Mellette egy hallgatag férfi ül némán, mint az erő. Az egész zsinat alatt csak egyet szól, de az az egy: arany. Közéleben megint egy rossznyelvű, Erdélyből, azután Patak vonul el, Teleky, Csider, Hegedüs. A sor végét Fejes rokonszenves, mindig figyelő és szóra mindig kész alakja zárja be. Szerencsétlenségére nem szólhat mindig, mikor akarja, mert előtte egy módosítványval terhes felleg függ, kinek nevet Vég helyi még általmán is recsegő hangszúllyal kiáltja, Körmenyi Sándor. Nincs oly korrekct §, melyen ő ne találja igazítani valót. És mindig jól talál.

A prézidiumtól balra Ujfalusi Miklós mögött Lengyel Imre, az országos hírű debreczeni daleylet összetartó lelke, — kiről emlékeztetni irva van, hogy számos módosítványai közül egy sem vetetett el. Jobbján a bekési esperes Szabó János, nagy tényező a tanácskozásokban, mert százötvenezer ember van a háta mögött, és nagy tényező a zsinati szépirodalom (mert az is van). Ugyanazon padban ül a zsinat cukorbabája, ki epigrammokkal s üres idejében szintén módosítványokkal foglalkozik.

Az előlki székek szemben a püspökök és főgondnokok. A szélső bal Kun Bertalanban személyesül meg. Révész és Lónyay szükségben mindig segítő sikeres egyeztetők. Török Pál és Tisza hiányzanak, s helyökön Fördös és Beóthy — Beóthy, ki nélkül a zsinat ma aligha volna zsinat, — ülnek, köztök Papp Gábor szenvedő alakja.

Hátuk mögött a Dunamellék öreg Dobosával, s régi előharcosával Ballagival. Utánuk Décsey, Jordán, Vizsolyi, Papp Lajos, Tóth Ferencz, Szilasy, és az öreg esperesek.

Az esperesi kar — a dunamellékieket s még egy párt kivéve — alkotja a zsinat fiatal-ságát. Soha ilyen ifjuságot. Bartha, Dávidházi, Lukács Ódon különösen kitűnnek e nemből; szinte jól esik, róluk eltekintve, látni az öreg Szentpéterit.

A jobbra eső karzat alatt ülnek a dunántulak, hátuk mögött az öreg Miklovicz prófétái alakja, és Balogh Ferencz. Két nem alkuvó konzervatív, két puritán, kiknek világos fejükbe csak egy dolog nem fér: hogyan szavazhatnak ők minden gyakorlati kérdésben együtt azokkal, a kikkel egyekről elzötölt elvi keserű háborút viseltek. Melyik puhait, melyik változott?

Pártok? Olyan nincs.
Közvetben gyanakodva kerülgette egymást az öt kerület. A pástortalan Dunamellék tartózkodva nyugtot kezelt a ravasz Erdélynek; Erdély viszont amaszt lepte meg sötét konspirációjában. Tuladuna figyelme kemény, hogy szemét ki ne törüljék. El is küldötte két előhárítót. Ha az egyik agyon nem logikáz, a másik agyon közt, mert a syllogismust lepedő számrá termelte. Patak hallgatag, de nem fél, mert parlamenti fegyverzetben csörömpöl. Tulatizsa még kevésbé. Ő számban, erőben leghatalmasabb.

Harmadnapra kiderül, hogy itt nincs sem budapesti taktika, sem erdélyi politika, sem debreczeni majorizálás, és ha vannak konspirációk, azok csak a békeség fenntartására vannak szervezve.

Néha-néha megmordul ugyan egy kis dutozós, egy kis fenyegedőzész, egy kis „megáldja isten”-forma. De a szép szó sokat kien-gesztel és maradunk.

Mert most mindennek meg kell történni, létrejönni, a mitől csak üdvünket várhatjuk, remélhetjük a Kálvinus szerint való világban. Első ezek között a konvent.
Nem; nem a konvent. Első az erdélyi szuperintendenciával való egyesülés...

Egy nagy köfal választotta el eddig az ötödik testvért hatalmas szinédriumával, külön szoltárkönyvével, szervezeti szabályaival s deszolatata egyházaival a magyar kerületektől. Ezt a köfalt úgy hitták, hogy „erdélyi specialitások”. Reszketett a magyar, sőt almából is fel-fel-jed, ha ezekre a specialitásokra gondolt.

Valóságos remület állt pedig be, midőn az erdélyi gárda bevont a két Domokossal, kiknek óriási vállain a specialitások egész világa emelkedett...

Lesütöttem szemeimet, és lábom előtt egy papirdarabot pillantottam meg.

Lássuk mi ez!
„Az a csúf zsinat... én ebben a pocskos időben egymag... ha hazá nem jössz, akkorát kiáltok, hogy odahallik... vagy pedig magam is utánad szokom... a színházba ne sokat járj, mert meghűt... az operet...”

Egy levtőredék, melyet valamelyik szeretett és féltett zsinati atya vesztett el. — Penelopeja írta neki.

„Ne aggódjék nagyság! — hátratóztam a levelet — férjért a specialitások hamarabb hazakergetik, mint várná”. Ezt elláttam a zsinatgazda stampigliájával és a legelső szemközt jövő kezébe csuszattam.

Végre feljött a nap; tulajdonképen lement, mikor a rettenetes 7. §. nagy fejét előre görbitve, s száját a szent zsinatra foltatva, mint egy sphynx fölemelkedett.

Lesz most oszlás.
Nem.

Szász Domokos föláll; beszélni kezd halk, fátyolozott hangon, mely egyre erősödik s végre mint egy mennydörgés hangos, — két tömörked vállá egyre szélesebb és hatalmas feje egyre magasabb lesz, hogy homloka csaknem a karzatba ütközik.

Ez a rettenetes ember, — mint az a szó, mely egykor a sinai hegyet megintatta — abban a hatalmas mennydörgésben egy édes izenetet mond, mely megrázza a specialitásokat, és lehetővé teszi, hogy valamennyi egy csomóban összekötözve a 7. §-ba internáltassék, s hogy a magyar egyház kezét foghasson az erdélyivel.

Ő nemzetemnek drága szép testvére (No nem csupán Domokos.)
Simulj, simulj testvérdő kebelére,
A melyben a szív most oly édesen ver,
Légy üdvözlő az szászor, szászterezor.

Ez volt a zsinat egyik fénypontja.

Most már jöhet a konvent. Meg ne méltóztassanak főle jdedni. Nem lesz benne sem Marat, sem Robespierre. Hanem lesz benne — ha az örökkévaló szereti ezt a mi szegény kis egyházunkat, lesz benne még sokáig az az öreg nemes, a kit b. Vay Miklósnak hívnak, lesz benne gr. Degenfeld, és Nagy Péter, és Révész Bálint, sőt Török Pál, sőt még az átkos kaurmány is, kinek nevét lantom fölvenni nem meri.

Az öt szuperintendencia legfőbb tanácskozó és intézkedő és bíráskodó testülete.

Ilyesmi sem volt eddig, s ez a zsinat főképp ennek a konventnek törvényszerinti megalkotására hivatott össze.

Ha volt valami, a mitől félték az atyák, a konvent volt az. Nem a nevéért, mert hiszen a neve ártatlan dolog (gyűlés), hanem azért, mert azt hitték, hogy ez sem több, sem kevesebb, mint a porosz egyházi tanács másolata, mely vesélyeztetni az autonómiát.

Hogy mi az az autonómia, azt persze ne-héz megmagyarázni, ahhoz csak idő és sok papíros kellene. Hanem egyará anologia, s példabeszéd megteszi. Autonómia = my castle my house. Autonómia = bagoly is bíró a maga házában; és Autonómia = (mikor az ekklesia megharagszik) „Eb ura kurta”.

No de nálunk nem vesélyes.

Harmadik fénypont...

De előbb nézzünk be a nyugati kapu alatt levő tág terembe. Mivel épen dél van, menjünk az után a négy pár ifju ember után, kik edzett vállaikon rudon függő kondérokat emelnek.

A terem hosszú asztalai kétszáz terítéssel megrakva. Nem a zsinat tiszteletére — ő a zsinat ma a debreczeni egyház vége végé lesz. — Ez itt a konviktus, hol a szegény, sőt még a nem szegény is olesó áron vagy épen ingyen kap élelmezést. Ezeket és tizezerek nőttek fel ezen a konviktuson; fel, fel egész a püspökségig, a tábornagságig és még ezen is felül. És a tizezerek közül hánynak jutott eszébe életében vagy halálában megemlékezni arról az intézetről? Hány adta vissza egy morzsáját annak a kenyérnek, melyet itt kapott?...

Biz ez sötét pont.
Viradjunk fényesebbre.
A domesztika. Országos református egyházi közalap.

Hát ez micsoda autonómia már megint? Jól méltóztatik kérdezni.

Tehát tudja meg nagyságod, hogy ennek a két millió főből álló református egyháznak, mely minden papját, mesterét — fel egész a püspökéig a maga zsebjéből (jól megértsem: nem adóból ám, hanem önkéntesen vállalt kötelezettség szerent) tartja és fizeti, mely 25 kö-zép és főiskoláját, a középiskolai tanáregylet kegyes elnézéséből, bátorodik fenntartani — s azokban olyan a milyen embereket szintén a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi földje, nincs fillér vagyona ebben a magyar házában. Van- nek ellenben a felvidékeken erőteljeskedő egyházközségecskéi, a szomszéd államokba ki-áramló székelyjei, a kiket szeretem megtartani a reformált vallásnak, hogy el ne veszzenek a maga költségén — nevelni, tehát ennek az egyháznak nincs egy talpalatnyi

Fácányi Ármin

Budapest-Kőbányai gyógyszerész által feltalált és készített és a gyógyszerész-művészeti és gyógyászati téren tanúsított haladásért **érdem-éremmel és elismerő oklevéllel** kitüntettet; — nem különben már is országserzte közkedveltő vált, s legkitűnőbb gyógyhatásának elismert és bebizonyult

„magyar édes mustár“.

Ezen mustár nemcsak mint legkellemesebb tápszer és husnemű eledelének mindenkinél mindenki által legjobban használható, hanem egyszerűsége miatt igen jeles és kipróbált gyógyszer a gyomorbetegségek és pedig a székély, gyenge emésztés, különösen az idült gyomor és bélhurut és az onnan származó sokféle különböző gyomorbeteg ellen, valamint puffadás, gyomorégetés, gyomorgörcs, nehéz légzés, fulladozó, gége és göreshurut, rekedtség, gyomor és mellényalkosodás; nemkülönben a máj, aranyér, szornlás, a nőknél előforduló hysterikus és egyoldalú fejfájás és szívbajok ellen stb. — már is igen számos szenvedő által legjobb sikerrel használtott, és annak folytán a legtekintélyesebb orvosok részéről is meglepő s legjobban is legkitűnőbb gyógyhatásának elismertett. — Kapható naponta legfrissebb minőségben valamint **Fácányi Ármin** gyógyszerésznél, **Budapest X. ker. Kőbányán**, ugy igen számos fővárosi és vidéki gyógyszerész és fűszerkereskedő uraknál. — Ara: egy nagy üveg 1 frt. — kis üveg 50 kr. Postán két nagy üveg négy kis üvegnél kevesebb nem szállítatik. Csomag mérekektől áron számítatik. 285

Valódinak csak az tekintendő, a mely üvegen **Fácányi Ármin** név beégetve olvasható, azonkívül használati utasítással s ahhoz csatolt számos elismerővényvel, továbbá széke-fehérvári érdemmel és Fácányi sajátkezű aláírásával van ellátva.

A LAIRITZ-féle erdei gyapot (fenyőtű) aruk Remda, Thüringiában.

Európa majdnem minden részében **készvény, csúsz és más hasonló bajok** ellen 25 év óta gyógyhatásos **öv- és gyógyszernek** bizonyultak és Magyarországon **valódi minőségben csakis a főraktárban** Sigmund Józsefnél Budapest, IV. városrész-utca 4. sz. a. „a zöld koszorúhoz“, Szegeden Gál és Madár uraknál, Pécsen Reinföld A. urnál kaphatók. Ara az erdei gyapot-árúknak:

Uralnak.
Alsó mellények, 5-féle nagyságban, 4:0-5
Alsó nadrág, 5-féle nagyságban, 4.40-5.20
Harisnya, 3-féle nagyságban, párja 2.20
Rövid harisnya, 3-féle nagyságban, párja 1.20
Lábszárharisnya, párja 1.40
Különböző erdei gyapot szövetek alsó ruháknak otthon való elkészítésére méterje 1.80-2.25.
Erdei gyapot beteges testrészek begöngyölésére, 1 levél 1 frt.

Nem betegeknek is erdei gyapottól alsó ruhák tartósságuk és kellemes, a bőrt nem hevítő, melegítő, valamint azért is, hogy a fehéreműt nem piszkítják, igen ajánlatosok. **Bedörzsölésekre.** 1 palack erdei gyapot-olaj 1 frt 20 kr., 1 kisebb palack erdei gyapot-olaj 70 kr., 1 palack erdei gyapot-szesz 50 kr., 1 kisebb palack erdei gyapot-szesz 30 kr. 1 palack erdei gyapot vagy fenyőtű kivonat 4 fűrdőre 1 frt 80 kr., 1 palack fűstől balsam, mell- és tüdőbetegnek legjobb ajánlva, 1 frt 20 kr., 1 drb erdei gyapotolaj vagy erdei gyapot kivonat-zsappan 35 kr. A köhögés és rekedtség ellen jónak bizonyult erdei gyapotkivonat-czukorkák 1 doboz, 35 kr. Szives megbízások postautárvétel mellett azonnal teljesítettek.

Használati utasítások ingyen és bérmentve.
Mintán ezen ezikkek igen gyakran hamisítottak és utánoztatnak, ez oknál fogva minden darab a valódiság jeleül ezen névvel van ellátva: 283

5 huzás éventint. **Már december 12-én** 3% kamat aranyban.

Második huzása a 3%-os, 1881-ik évi, a 100 arany frankos, fejedelmi

szerb sorsjegyeknek.

Évenként öt huzás
január 14, március 14, június 14, augusztus 14 és november 14-én.

Mindenkori főnyeremény franc 100.000 aranyban.
Legkisebb nyeremény 100 franc aranyban.

A nyeremények és kamatok Bécsben, Budapesten, számos vidéki városban, valamint a legtöbb európai fővárosban minden levonás nélkül kifizettetnek

A pontos kifizetésért jótáll a szerb fejedelemségi kormány.

A sorsjegy 3%-ot kamatoz aranyban.

Szerb sorsjegyek középre a 46 frt és 50 kr. szelvénykamatért.

Vételjegy
14 havi, csak 3 frtos részlehen fizetve, és 4 frt hátralékért.

A november 12-én történt 1-ső huzásra a 3%-os fejed. szerb sorsjegyeknek a 100.000, 10.000 és 4000 arany frankos főnyeremények a váltóirodánkból eladott sorsjegyekkel lettek megnyerve és a legfigyelmesebben leszámítolva.

Legközelebbi huzások már decz. 12-én, jan. 14-én és márcz. 14-én.

E szerint három huzás a legközelebbi négy hónap alatt.
Csak Bécs, Wollzeile 10 és 13. **A „MERCUR“** Ch. Cohn, Wollzeile 10 és 13. kiadóhivatalának váltóirodája.

„Betegbarát“

Magyar és erdélyi asztali és kítőnő peccenyborokat, valódi rózsamálát, kékmelyűt, valódi francia — vin sec — pezsgőt ajánl

LOBMAYER J. F.

borkereskedése, IV. Károly körút 18.

Az erdélyi püspöki boreladási főigynökség; Kamassetter Vineze utóda balatonmenti borainak: Jules Mumm & Co. rheimsi pezsgőinek; Pet. Arnold Mumm rajnai és mosori borainak főraktára. 253

Kopaszság, a haj őszülése és korpaképződés

ellen a napoként érkező bizonyítványok és később iratok tanúsága szerint egyedül jónak bizonyult szer a

TANNIN-OLAJ

Dr. Morastól.

Tisztelt gyógyszerész ur! Szíveskedjék szívesen Dr. Moras Tannin-olaját még egy nagy palackal kiküldeni. E szer hatása oly kímélő, hogy a hajam hullása teljesen megállt, s a szürke után-növés immár látható is. Bécs, 1880. január 5. Wagner Vilmos.

Fürst J. gyógyszerész urnak Prágában. Szerencsének érzem magamat Ön-nel közölnöm, hogy Dr. Moras Tannin-olaját hajamnak két év óta tartó hullását teljesen megállította. Remélem, hogy a szer segítségével előbbi szép hajamat immár visszanyerem. Marienbad, 1879. aug. 18-án. Zarembo Mária.

Tekintetes Úram! Harmincegy éves embernek kopasz fejét bírti nem valami kellemes. Ha dr. Moras Tannin-olaját nem használtam volna, ma úgy segélytlen volnék. E szer néhány hét alatt esodát tett rajtam, mit mindazon, kik ismernek bizonyítanak. Ennél fogva kérem stb., stb. 5002

B u k o s a, 1880. jan. 3-án. Dr. Irtkol Jaroslav jószágkezelő.

Kapható 2 és 1 frtos palackokban.
Fő letét Magyarországon számára Török J. gyógyszerész-tára Budapest, király-utca. Pozsonyban Pisztor J. gyógyszerész-tára Temesváron Tarozay József gyógyszerész-tára, Zágrábban Mittelbach Zsigm. gyógyszerész-tára.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete

Brauswetter János

Szegeden

m. k. szab. chronometer és műórás, feltalálója az első egyedüli kulcs nélküli felhuzható remontoir inga-óráknak stb. Tulajdonosa számos első rendű érem és díszokmányoknak.

Órák részletfizetésre

10 évi jótállás mellett

Arany és ezüst zsebórák, úgy kulcs nélküli inga-órák (saját szabadalmam szerinti), továbbá minden egybenemű órák és ezüst óraláncok előnyös részletfizetési feltételek mellett.

Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.
Levélbeli megkeresésekre pontosan válaszoltatik.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 8 frt 1 félévre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 frt 1 félévre — 3 * KEMÉLYI előfizetésekre a postai társaság által megküldött viteldíj is csatolandó.

50-ik szám 1881. BUDAPEST, DECEMBER 11. XXVIII. évfolyam.

A SZÉKELY MIVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI EGYESÜLET.

Mindig öröndetes jelenségnek kell tekintenünk az oly egyesület keletkezését, mely föladataul tűzi ki társadalmi uton valamely hazai közügyet előmozdítani, mert helyes megjegyzés az a nevezett egyesület első évkönyvének elején, «hogy a társulás az a hatalom, mely hivatva van az egyeseknek és az államnak segítségére jönni és pártolni, a mit azok nem képesek létesíteni».

Ennek fölismerése vezérelte azokat is, a kik a «Székely mivelődési és közgazdasági egyesület» létrehozását megindították, érezvénny, hogy a századokon keresztül, mostoha viszonyok közt, hazánk keleti határ-hegyeinél őrt

álló, törökkel és tatárral, oláhval és szlávokkal folyvást küzdők s épen ezért sok tekintetben elmaradt székelységnek, — melyről Petőfi a csatáiban büszkén énekelte, hogy «még nem fajult el az ő székely vér, mindenik csöppje drága gyöngyöt ér» — még több szüksége van arra, hogy viszonyai társadalmi uton is javítottassanak, mint a hazánk más vidékein lakó többi magyarságnak.

A székely egyesület alapításának eszméje hat évvel ezelőtt pendített meg először a székelyföldi országos képviselők körében. Az első nagyobb értekezletre meg voltak hívva aztán a fővárosban lakó különféle foglalkozású székelyek és ott nagyjából fölhozattak azok a bajok és hiányok, melyeken az alakulandó egyesületnek társadalmi uton segíteni lenne föladata. Ennek alapján készültek aztán a «Székely mivelődési és közgazdasági egyesület» alapszabályai, melyeknek 3. §-a szerint az egyesület céljai: közmivelődési és tanintézetek fejlesztése, újabb alapításának indítványozása és elősegítése, székelyföldi tanulók szakszerű, különösen ipari kiképzetése, mező-, erdő- és közgazdasági, ipar- és kereskedelmi állapotok ismertetése s az azok javítását célzó javaslatok, vélemények adása, az egyesület körébe vágó munkák s röpiratok terjesztése, szakművek ismertetése és ajánlása; az egyesület céljai előmozdítására szolgáló kérdéseknek pályázatra kitűzése; a «székely kivándorlás» ügyének és mérvének figyelemmel kísérése, korlátozására és megállítására vonatkozó intézkedések; székelyföldi kereskedelmi és iparüzletek ismertetése és ajánlása a fővárosban és a Székelyföld határain kívül másutt is, végül takarékpénztárak s

GRÓF KÁLNOKY DÉNES.

HAJÓS JÁNOS.